

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

[Signature] Віталій СЕРЬОГІН

[Signature] 29 » *[Signature]* 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
галузь знань:	08 Право
спеціальність:	081 Право
освітньо-професійна програма	Право
вид дисципліни:	обов'язкова
факультет:	юридичний

2024 / 2025 навчальний рік

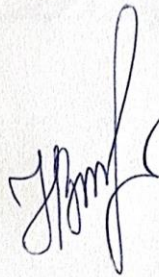
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
«28» серпня 2024 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Дар'я БАШИНСЬКА, викладач кафедри-державно-правових
дисциплін

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін юридичного
факультету

Протокол від «26» серпня 2024 року № 12

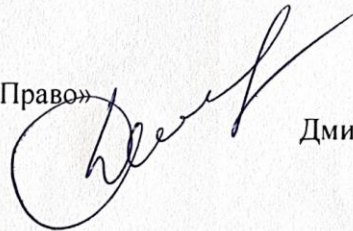
Завідувач кафедри
державно-правових дисциплін

Наталія ГРИШИНА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми перший (бакалаврський)
рівень вищої освіти за спеціальністю 081 Право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Право»
доктор юридичних наук, професор

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) спеціальності 081 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є надання інформації про вищу школу України загалом та заклад вищої освіти, у якому навчаються студенти, характеристику особливостей роботи за спеціальністю «Право» на різних посадах, уявлення про права та обов'язки студентів, зміст та організацію освітньої діяльності на факультеті та в університеті, розглянути особливості професіограми фахівця, ознайомити з навчальним планом спеціальності «Право», вивчити основи індивідуальної та самостійної роботи студентів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є ОПП, навчальні плани та робочі програми підготовки юриста.

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складається з двох блоків, що охоплюють теми, які містять навчальний матеріал щодо теоретичних знань про юридичний фах, систему вищої освіти в цілому та особливості навчання на юридичному факультеті Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна та практичні аспекти обраного фаху.

Міждисциплінарні зв'язки. Місце навчальної дисципліни визначається її тісним зв'язком з гуманітарною дисципліною «Юридична деонтологія», яка дає уявлення про особливості юридичних професій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна

Денна форма навчання

Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-- год.	--год.
Самостійна робота	
42 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Понятійний апарат дисципліни

Тема 1. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти.

Загальна характеристика студентства. Особливості фізичного, психофізіологічного та інтелектуального розвитку студентів. Навчально-професійна діяльність як провідна для студентського віку. Етапи розвитку особистості студента у процесі навчання. Типологічні особливості сучасних студентів. Типологія студентів: за критерієм поведінкових тенденцій у зв'язку з обранням професії; за рівнем професійної спрямованості; за ставленням студентів до обраної професії; за ставленням студентів до професійного навчання, громадської роботи, за їх соціальною активністю та позанавчальними інтересами; за ставленням до навчання. Типологія студентів очима студентів. Труднощі входження у процес професійного навчання. Дидактичні, соціально-психологічні, професійні труднощі. Динаміка станів і проблем, з якими зустрічаються студенти у першому семестрі. Адаптація студента до навчання у вищому навчальному закладі. Форми адаптації. Індивідуалізація, інтеграція, професійна ідентифікація, професійна самопрезентація студента. Причини навчальної неуспішності студентів: психологічні,

нейрофізіологічні, педагогічні. Умови успішного навчання студентів. Особливості навчання студентів- юристів.

Тема 2. Історія Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна та юридичного факультету.

Історія університету: від витоків – до сьогодення. Структура університету. Навчальна та наукова робота в університеті. Етапи розвитку юридичного факультету. Структура юридичного факультету. Освітня діяльність на юридичному факультеті. Виховна робота на юридичному факультеті. Інститут кураторів. Університетські конкурси. Проживання у гуртожитках. Особливості університетської освіти: фундаментальність підготовки, гуманітаризація, гуманізація, поєднання навчання та наукової роботи, академічні свободи.

Тема 3. Історичний розвиток та специфіка юридичної діяльності.

Передумови виникнення юридичної професії. Юридична діяльність як вид соціальної діяльності. Поняття юридичної діяльності, її основні ознаки. Співвідношення навчальної, практичної та наукової юридичної діяльності. Суспільне значення та мета юридичної діяльності як особливого різновиду соціальної практики. Сучасний стан юридичної професії в Україні.

Тема 4. Особливості системи вищої освіти України.

Структура системи вищої освіти в Україні. Освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта. Освітні рівні вищої освіти: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Вищі навчальні заклади I–IV рівнів акредитації. Управління вищим навчальним закладом. Стандарти вищої освіти: державний стандарт вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти, стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів. Нормативні документи, що регламентують зміст освіти та навчання. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти, освітньо-професійна програма, структурно-логічна схема підготовки фахівця. Навчальний план, робочий навчальний план, навчальна програма, робоча навчальна програма, підручник та навчальний посібник. Форми навчання у закладах вищої освіти: денна (очна), вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна. Форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти: навчальні заняття (лекція, семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття, консультація), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (залік, екзамен). Кредитно-модульний підхід до організації навчального процесу. Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів. Сесія. Перескладання незадовільних результатів. Переведення з інших ЗВО. Академічна різниця. Відрахування та поновлення. Права та обов'язки студентів. Студентське самоврядування.

Тема 5. Законодавче забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.

Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), «Заходи щодо державної підтримки освіти в Україні» (1994 р.) та «Основні напрями реформування вищої освіти в Україні» (1995 р.).

Тема 6. Самостійна робота студента, його саморозвиток та саморегуляція.

Студент як суб'єкт взаємодії з викладачами, адміністрацією університету та іншими студентами. Самостійна робота студента як основна форма організації навчально-професійної діяльності у вищому навчальному закладі. Правила конспектування лекції. Самостійна робота з науковою літературою. Формулювання тез, складання анотації наукової праці. Вимоги до написання та оформлення реферата. Вимоги до оформлення бібліографії. Підготовка доповіді. Виступ перед аудиторією. Науково-дослідна робота студента, її основні форми: участь у наукових дослідженнях кафедри, участь у наукових

семінарах та конференціях, підготовка тез доповідей та наукових статей, наукових робіт на конкурси. Наукові предметні гуртки та проблемно-дослідні групи. Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання. Курсова робота, основні етапи її виконання: вибір теми, затвердження теми та наукового керівника, визначення мети і завдань, підбір інформаційних джерел, відбір та аналітична обробка матеріалу, проведення емпіричного дослідження та обробка його результатів, формулювання висновків та рекомендацій, виклад матеріалу та оформлення роботи. Саморозвиток та саморегуляція студента. Сесія та екзамен: умови ефективного підготовки та поведінки.

Тема 7. Розвиток професійних і особистих якостей у процесі навчальної діяльності майбутніх юристів.

Методологічна основа формування професійної культури юриста. Правова свідомість та правова культура майбутніх правників. Принципи формування професійної культури майбутніх правників. Засади юридичної професії. Специфіка правничої професії. Вербальні та невербальні засоби спілкування майбутнього правника. Правова свідомість і правомірна поведінка юриста. Професійна культура юриста.

Розділ 2. Прикладні аспекти дисципліни

Тема 8. Особливості професійної діяльності юриста та вимоги до його особистості.

Поняття «професія». Професіографія. Професіограма та психограма юриста. Вимоги до особистості юриста. Критерії професійної придатності юриста та професійні протипоказання. Модель особистості практикуючого юриста. Виробничі функції фахівця з права. Типові задачі діяльності та уміння щодо вирішення типових задач професійної діяльності юриста. Види, зміст та форми професійної діяльності юриста. Професійна підготовка юриста. Освітньо-професійна програма спеціальності «право». Професіоналізація розвитку особистості студента. Професійне зростання юриста. Етапи професійного зростання юриста-практика, юриста- науковця та викладача права.

Тема 9. Соціальне призначення професії юриста

Поняття та основні риси професії юриста. Соціальна роль і призначення юриста. Місце професії юриста в правовій системі. Зміст, структура та особливості професійної діяльності юристів. Використання правової інформації. Правові оцінки, правові пропозиції (рекомендації) і правові рішення в професійній діяльності юриста. Зв'язок професійної діяльності юриста з його статусом. Гуманістичний сенс професії юриста.

Тема 10. Робота юридичних клінік в Україні.

Юрклініка у правовому житті сучасного суспільства. Юрклініка як спосіб забезпечення і захисту прав громадян. Стандарти роботи юрклінік. Роль, завдання та організаційно-правові засади діяльності юрклінік.

Тема 11. Етичне регулювання професійної діяльності юриста.

Етикет в юридичній практиці. Основні правила етикетної поведінки в професійній діяльності юриста. Зовнішній вигляд юриста. Юридична символіка.

Тема 12. Особливості окремих видів юридичної практичної діяльності.

Сфери професійної юридичної діяльності. Поняття і види сфер діяльності юриста. Діяльність юриста в органах державної влади і управління. Характеристика діяльності суддів. Особливості нотаріальної діяльності. Зміст адвокатської діяльності. Юридична діяльність у правоохоронних органах. Юрист на підприємстві. Юридична консультативна діяльність. Сучасні тенденції до розширення сфер юридичної професійної діяльності. Надання правової допомоги. Правова кар'єра. Перспективи різних видів правової кар'єри.

Тема 13. Правове мислення і формування правової культури.

Підходи у тлумаченні правового мислення. Вирішення професійних юридичних завдань за допомогою правового мислення. Основні положення процесу правового мислення. Види правового мислення. Правова культура: поняття, структура, перспективи розвитку.

Тема 14. Основи персонального менеджменту юриста

Актуальні питання, персонального менеджменту. Значення особистісного та професійного самовизначення, саморозвитку та самоменеджменту на шляху до успіху в житті. Основні поняття теми: життєві цілі, професійний розвиток, модель професіонала, особистісне та професійне самовизначення, самооцінка, саморозвиток, самоорганізація, успіх, термінова справа, організація часу, контроль власних потреб.

Тема 15. Етапи професійного зростання юриста.

Система первинної юридичної освіти в Україні. Організація і функції вищої юридичної освіти. Зміст вищої юридичної освіти. Спеціалізація. Коротка характеристика тих дисциплін, що вивчаються. Теоретичний і практичний напрям юридичної освіти. Проблемний характер навчання.

Тема 16. Система оновлення правових знань.

Основні види професійної перепідготовки і оновлення знань юристів. Неперервна освіта, самовдосконалення, система післядипломної освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Понятійний апарат дисципліни												
1. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти.	6	2	1			3	6	1				5
2. Історія Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна та юридичного факультету.	6	2	1			3	6					6
3. Історичний розвиток та специфіка юридичної діяльності.	6	2	1			3	6	1				5

4. Особливості системи вищої освіти України.	6	2	1			3	6					6
5. Законодавче забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.	6	2	1			3	6	1				5
6. Самостійна робота студента, його саморозвиток та саморегуляція.	6	2	1			3	6					6
7. Розвиток професійних і особистих якостей у процесі навчальної діяльності майбутніх юристів.	6	2	1			3	6		1			5
Разом за розділом 1	42	14	7			21	42	3	1			38
Розділ 2. Прикладні аспекти дисципліни												
8. Особливості професійної діяльності юриста та вимоги до його особистості.	6	2	1			3	6	1				5
9. Соціальне призначення професії юриста.	6	2	1			3	6					6
10. Робота юридичних клінік в Україні.	6	2	1			3	6	1				5
11. Етичне регулювання професійної діяльності юриста.	6	2	1			3	6					6
12. Особливості окремих видів юридичної практичної діяльності.	6	2	1			3	6					6
13. Правове мислення і формування правової культури.	6	2	1			3	6					6
14. Основи персонального менеджменту юриста.	4	2	1			1	4					4
15. Етапи професійного	4	2	1			1	4	1				3

зростання юриста.												
16. Система оновлення правових знань.	4	2	1			1	4		1			3
Разом за розділом 2	48	18	9			21	48	3	1			44
Усього годин	90	32	16			42	90	6	2			82

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти. Загальна характеристика студентства. Особливості фізичного, психофізіологічного та інтелектуального розвитку студентів. Навчально-професійна діяльність як провідна для студентського віку. Етапи розвитку особистості студента у процесі навчання. Типологічні особливості сучасних студентів. Типологія студентів: за критерієм поведінкових тенденцій у зв'язку з обранням професії; за рівнем професійної спрямованості; за ставленням студентів до обраної професії; за ставленням студентів до професійного навчання, громадської роботи, за їх соціальною активністю та позанавчальними інтересами; за ставленням до навчання. Типологія студентів очима студентів. Труднощі входження у процес професійного навчання. Дидактичні, соціально-психологічні, професійні труднощі. Динаміка станів і проблем, з якими зустрічаються студенти у першому семестрі. Адаптація студента до навчання у вищому навчальному закладі. Форми адаптації. Індивідуалізація, інтеграція, професійна ідентифікація, професійна самопрезентація студента. Причини навчальної неуспішності студентів: психологічні, нейрофізіологічні, педагогічні. Умови успішного навчання студентів. Особливості навчання студентів- юристів.</p>	1
2	<p>Історія Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна та юридичного факультету. Історія університету: від витоків – до сьогодення. Структура університету. Навчальна та наукова робота в університеті. Етапи розвитку юридичного факультету. Структура юридичного факультету. Освітня діяльність на юридичному факультеті. Виховна робота на юридичному факультеті. Інститут кураторів. Університетські конкурси. Проживання у гуртожитках. Особливості університетської освіти: фундаментальність підготовки, гуманітаризація, гуманізація, поєднання навчання та наукової роботи, академічні свободи.</p>	1
3	<p>Історичний розвиток та специфіка юридичної діяльності. Передумови виникнення юридичної професії. Юридична діяльність як вид соціальної діяльності. Поняття юридичної діяльності, її основні ознаки. Співвідношення навчальної, практичної та наукової юридичної діяльності. Суспільне значення</p>	1

4	<p>та мета юридичної діяльності як особливого різновиду соціальної практики. Сучасний стан юридичної професії в Україні.</p> <p>Особливості системи вищої освіти України.</p> <p>Структура системи вищої освіти в Україні. Освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта. Освітні рівні вищої освіти: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Вищі навчальні заклади I–IV рівнів акредитації. Управління вищим навчальним закладом. Стандарти вищої освіти: державний стандарт вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти, стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів. Нормативні документи, що регламентують зміст освіти та навчання. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти, освітньо-професійна програма, структурно-логічна схема підготовки фахівця. Навчальний план, робочий навчальний план, навчальна програма, робоча навчальна програма, підручник та навчальний посібник. Форми навчання у закладах вищої освіти: денна (очна), вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна. Форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти: навчальні заняття (лекція, семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття, консультація), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (залік, екзамен). Кредитно-модульний підхід до організації навчального процесу. Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів. Сесія. Перескладання незадовільних результатів. Переведення з інших ЗВО. Академічна різниця. Відрахування та поновлення. Права та обов'язки студентів. Студентське самоврядування.</p>	1
5	<p>Законодавче забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.</p> <p>Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), «Заходи щодо державної підтримки освіти в Україні» (1994 р.) та «Основні напрями реформування вищої освіти в Україні» (1995 р.).</p> <p>Самостійна робота студента, його саморозвиток та саморегуляція.</p>	1
6	<p>Студент як суб'єкт взаємодії з викладачами, адміністрацією університету та іншими студентами. Самостійна робота студента як основна форма організації навчально-професійної діяльності у вищому навчальному закладі. Правила конспектування лекції. Самостійна робота з науковою літературою. Формулювання тез, складання анотації наукової праці. Вимоги до написання та оформлення реферата. Вимоги до оформлення бібліографії. Підготовка доповіді. Виступ перед аудиторією. Науково-дослідна робота студента, її основні форми: участь у наукових дослідженнях кафедри, участь у наукових семінарах та конференціях, підготовка тез доповідей та наукових статей, наукових робіт на конкурси. Наукові предметні гуртки та проблемно-дослідні групи. Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання. Курсова робота, основні етапи її виконання: вибір теми, затвердження теми та наукового керівника, визначення мети і завдань, підбір інформаційних джерел, відбір та аналітична обробка матеріалу, проведення емпіричного дослідження та</p>	1

7	<p>обробка його результатів, формулювання висновків та рекомендацій, виклад матеріалу та оформлення роботи. Саморозвиток та саморегуляція студента. Сесія та екзамен: умови ефективної підготовки та поведінки.</p> <p>Розвиток професійних і особистих якостей у процесі навчальної діяльності майбутніх юристів.</p>	1/1
8	<p>Методологічна основа формування професійної культури юриста. Правова свідомість та правова культура майбутніх правників. Принципи формування професійної культури майбутніх правників. Засади юридичної професії. Специфіка правничої професії. Вербальні та невербальні засоби спілкування майбутнього правника. Правова свідомість і правомірна поведінка юриста. Професійна культура юриста.</p> <p>Особливості професійної діяльності юриста та вимоги до його особистості.</p>	1
9	<p>Поняття «професія». Професіографія. Професіограма та психограма юриста. Вимоги до особистості юриста. Критерії професійної придатності юриста та професійні протипоказання. Модель особистості практикуючого юриста. Виробничі функції фахівця з права. Типові задачі діяльності та уміння щодо вирішення типових задач професійної діяльності юриста. Види, зміст та форми професійної діяльності юриста. Професійна підготовка юриста. Освітньо-професійна програма спеціальності «право». Професіоналізація розвитку особистості студента. Професійне зростання юриста. Етапи професійного зростання юриста-практика, юриста-науковця та викладача права.</p> <p>Соціальне призначення професії юриста</p>	1
10	<p>Поняття та основні риси професії юриста. Соціальна роль і призначення юриста. Місце професії юриста в правовій системі. Зміст, структура та особливості професійної діяльності юристів. Використання правової інформації. Правові оцінки, правові пропозиції (рекомендації) і правові рішення в професійній діяльності юриста. Зв'язок професійної діяльності юриста з його статусом. Гуманістичний сенс професії юриста.</p> <p>Робота юридичних клінік в Україні.</p>	1
11	<p>Юрклініка у правовому житті сучасного суспільства. Юрклініка як спосіб забезпечення і захисту прав громадян. Стандарти роботи юрклінік. Роль, завдання та організаційно-правові засади діяльності юрклінік.</p> <p>Етичне регулювання професійної діяльності юриста.</p>	1
12	<p>Етикет в юридичній практиці. Основні правила етикетної поведінки в професійній діяльності юриста. Зовнішній вигляд юриста. Юридична символіка.</p> <p>Особливості окремих видів юридичної практичної діяльності.</p>	1

13	<p>правової кар'єри.</p> <p>Правове мислення і формування правової культури.</p> <p>Підходи у тлумаченні правового мислення. Вирішення професійних юридичних завдань за допомогою правового мислення. Основні положення процесу правового мислення. Види правового мислення. Правова культура: поняття, структура, перспективи розвитку.</p>	1
14	<p>Основи персонального менеджменту юриста</p> <p>Актуальні питання, персонального менеджменту. Значення особистісного та професійного самовизначення, саморозвитку та самоменеджменту на шляху до успіху в житті. Основні поняття теми: життєві цілі, професійний розвиток, модель професіонала, особистісне та професійне самовизначення, самооцінка, саморозвиток, самоорганізація, успіх, термінова справа, організація часу, контроль власних потреб.</p>	1
15	<p>Етапи професійного зростання юриста.</p> <p>Система первинної юридичної освіти в Україні. Організація і функції вищої юридичної освіти. Зміст вищої юридичної освіти. Спеціалізація. Коротка характеристика тих дисциплін, що вивчаються. Теоретичний і практичний напрям юридичної освіти. Проблемний характер навчання.</p>	1
16	<p>Система оновлення правових знань.</p> <p>Основні види професійної перепідготовки і оновлення знань юристів. Неперервна освіта, самовдосконалення, система післядипломної освіти.</p>	1/1
	Разом	16/2

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом навчальної дисципліни, засвоєння знань, надбання вмінь і навичок у позааудиторний час. Самостійна робота студента складається з підготовки до семінарських (практичних) занять шляхом виконання усного та письмового домашнього завдання. У процесі самостійної роботи студенти повторюють і закріплюють розглянутий на лекційних заняттях матеріал, а також опановують окремі програмні питання, що передбачені для самостійного вивчення. Самостійна робота з підготовки до практичних занять здійснюється за відповідним планом, що містить до кожної теми перелік програмних питань, які виносяться на обговорення на практичне заняття. Спираючись на прослуханий лекційний матеріал, опрацювавши основну і додаткову літературу, студенти готують тези своїх виступів, а також можуть обирати тему доповіді для презентації її на практичному занятті. Така доповідь повинна містити, крім висвітлення самої сутності виявленої студентами проблеми, обґрунтування її актуальності та власні пропозиції щодо її вирішення. Також студенти самостійно виконують письмові домашні завдання (практичні завдання), здійснюють самоконтроль своїх знань за допомогою виконання навчальних тестів і питань для самоперевірки, готують відповіді (усні й письмові) на дискусійні питання теми тощо. З метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, підвищення рівня успішності студентів, які з тих чи інших причин потребують додаткової допомоги викладача при підготовці до складання поточного чи підсумкового контролю, при виконанні індивідуальних творчих завдань науково-педагогічні працівники кафедри

надають студентам консультації. Засобами контролю виконання видів і форм самостійної роботи студентів, які застосовуються при викладанні цієї навчальної дисципліни, є бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів, а також аудиторне представлення індивідуальних творчих завдань (промов різних жанрів, ділових ігор та кейсів, презентацій, рефератів, есе, тематичних кросвордів).

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Етапи розвитку особистості студента у процесі навчання. Труднощі входження у процес професійного навчання. Адаптація студента до навчання у ЗВО. Умови успішного навчання студентів.	3/5
2	Історія університету: від витоків – до сьогодення. Структура університету. Етапи розвитку юридичного факультету та його структура.	3/5
3	Передумови виникнення юридичної професії. Сучасний стан юридичної професії в Україні.	3/5
4	Структура системи вищої освіти в Україні. Освітні рівні вищої освіти. ЗВО I–IV рівнів акредитації. Навчальний план, робочий навчальний план, навчальна програма, робоча навчальна програма, підручник та навчальний посібник.	3/5
5	Законодавче забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.	3/5
6	Самостійна робота студента як основна форма організації навчально-професійної діяльності у закладі вищої освіти.	3/5
7	Методологічна основа формування професійної культури юриста.	3/5
8	Засади юридичної професії. Специфіка правничої професії. Професіограма та психограма юриста. Етапи професійного зростання юриста-практика, юриста-науковця та викладача права.	3/6
9	Місце професії юриста в правовій системі. Правові оцінки, правові пропозиції (рекомендації) і правові рішення в професійній діяльності юриста.	3/5
10	Стандарти роботи юрклінік. Роль, завдання та організаційно-правові засади діяльності юрклінік.	3/6
11	Основні правила етикетної поведінки в професійній діяльності юриста. Зовнішній вигляд юриста. Юридична символіка.	3/5
12	Поняття і види сфер діяльності юриста. Діяльність юриста в органах державної влади і управління. Характеристика діяльності суддів. Особливості нотаріальної діяльності. Зміст адвокатської діяльності. Юридична діяльність у правоохоронних органах.	3/5
13	Юрист на підприємстві. Юридична консультативна діяльність. Підходи у тлумаченні правового мислення. Правова культура: поняття, структура, перспективи розвитку.	3/5
14	Значення особистісного та професійного самовизначення, саморозвитку та самоменеджменту на шляху до успіху в житті.	1/5
15	Система первинної юридичної освіти в Україні. Організація і функції вищої юридичної освіти.	1/5

16	Основні види професійної перепідготовки і оновлення знань юристів. Неперервна освіта, самовдосконалення, система післядипломної освіти.	1/5
	Разом	42/82

6. Методи навчання

Методи навчання: поєднання словесних, наочних і практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, метод дискусії, круглий стіл тощо.

Пояснення. Це словесне тлумачення понять, явищ, принципів дії приладів, слів, термінів тощо. Використовують переважно під час викладання нового матеріалу, а також у процесі закріплення, особливо тоді, коли викладач відчуває, що студенти чогось не зрозуміли. Пояснення часто супроводжується різними засобами унаочнення, спостереженням, дослідами. Успіх пояснення залежить від його доказовості, логічності, чіткості, образності мовлення.

Розповідь. Це монологічна форма викладання. Застосовують її за необхідності викласти навчальний матеріал системно, послідовно. Елементами розповіді є точний опис, оповідь, логічне обґрунтування фактів. Розповіді поділяють на художні, науково-популярні, описові. Художня розповідь – це образний переказ фактів, вчинків дійових осіб (наприклад, розповіді про географічні відкриття, створення мистецьких шедеврів тощо). Науково-популярна розповідь передбачає теоретичний аналіз певних явищ. Описова розповідь є послідовним викладенням ознак, особливостей предметів і явищ навколишньої дійсності (опис історичної пам'ятки, музею-садиби тощо).

Кожен тип розповіді має забезпечувати виховний ефект навчання, ґрунтуватися на достовірних наукових фактах, акцентувати на основній думці, бути доступним і емоційним, містити висновки і зауваження.

Бесіда. Це метод навчання, за якого викладач за допомогою запитань спонукає студентів до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

За призначенням у навчальному процесі розрізняють: вступну бесіду (проводиться під час підготовки до семінарського заняття, вивчення нового матеріалу); бесіду-повідомлення (ґрунтується переважно на спостереженнях, організованих викладачем на заняттях за допомогою наочних посібників, а також на матеріалах текстів літературних творів, документів); бесіду-повторення (використовують для закріплення навчального матеріалу); контрольну бесіду (вдаються до неї при перевірці засвоєних знань).

За характером діяльності студентів виокремлюють: репродуктивну бесіду (спрямована на відтворення засвоєного матеріалу); евристичну, або сократівську (викладач

запитаннями спонукає студентів до формулювання нових понять, висновків, правил, використовуючи набуті ними знання, спостереження); катехізісну (спрямована на відтворення тверджень, що потребують дослівного запам'ятовування).

Ефективність будь-якого виду бесіди залежить від вмілого формулювання запитань, а також від якості відповідей, тобто їх повноти, чіткості, аргументованості.

Навчальна дискусія. Дискусія є публічним обговоренням важливого питання і передбачає обмін думками між студентами або викладачами і студентами. Вона розвиває самостійне мислення, вміння обстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження. Під час навчальної дискусії обговорюють наукові висновки, дані, що потребують підготовки за джерелами, які містять ширшу інформацію, ніж підручник. Дискусія спрямована не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ділова гра - інтелектуальні ігри формують такі складові мислення: - високий рівень сформованості елементарних розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, виділення суттєвого та ін.; - високий рівень активності, розкутості, плюралістичності мислення, що виявляється у продукуванні великої кількості гіпотез, установці на множину варіантів розв'язування, у свободі висунення ідей і гнучкості переходів від однієї до іншої; - організованість, цілеспрямованість мислення, що виявляється у чіткій організації та виділенні суттєвого у явищах, використанні узагальнених схем аналізу явищ, усвідомлення особистих способів мислення і контролю за ними.

7. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою у методичних розробках для семінарських занять та самостійної роботи передбачаються питання для самоконтролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, підсумковий семестровий, відтермінований контроль.

Вхідний контроль проводиться на першому семінарському занятті з метою визначення рівня підготовки студентів з дисципліни і відповідає програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, виступів студентів

при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку, що спрямований на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Залік складається за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Студенти ознайомлюються зі змістом екзаменаційних питань, зразком екзаменаційного білету на початку вивчення навчальної дисципліни.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 40 балів.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового заліку.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до спеціальності»

1. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти.
2. Типологія студентів: за критерієм поведінкових тенденцій у зв'язку з обранням професії; за рівнем професійної спрямованості; за ставленням студентів до обраної професії; за ставленням студентів до професійного навчання, громадської роботи, за їх соціальною активністю та позанавчальними інтересами; за ставленням до навчання.
3. Адаптація студента до навчання у вищому навчальному закладі.
4. Умови успішного навчання студентів. Особливості навчання студентів- юристів.
5. Історія Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна та юридичного факультету.
6. Структура університету.
7. Навчальна та наукова робота в університеті.
8. Етапи розвитку юридичного факультету.
9. Структура юридичного факультету.
10. Освітня діяльність на юридичному факультеті.
11. Виховна робота на юридичному факультеті.
12. Інститут кураторів.
13. Проживання у гуртожитках.
14. Історичний розвиток та специфіка юридичної діяльності.
15. Передумови виникнення юридичної професії.
16. Співвідношення навчальної, практичної та наукової юридичної діяльності.
17. Особливості системи вищої освіти України.
18. Структура системи вищої освіти в Україні.
19. Освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта.
20. Освітні рівні вищої освіти: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук.
21. ЗВО I–IV рівнів акредитації.
22. Управління вищим навчальним закладом.
23. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти, освітньо-професійна програма, структурно-логічна схема підготовки фахівця.
24. Навчальний план, робочий навчальний план, навчальна програма, робоча навчальна програма, підручник та навчальний посібник.

25. Форми навчання у закладах вищої освіти.
26. Форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти: навчальні заняття (лекція, семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття, консультація), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (залік, екзамен).
27. Кредитно-модульний підхід до організації навчального процесу.
28. Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів.
29. Сесія.
30. Студентське самоврядування.
31. Законодавче забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.
32. Самостійна робота студента, його саморозвиток та саморегуляція.
33. Студент як суб'єкт взаємодії з викладачами, адміністрацією університету та іншими студентами.
34. Розвиток професійних і особистих якостей у процесі навчальної діяльності майбутніх юристів.
35. Вербальні та невербальні засоби спілкування майбутнього правника.
36. Особливості професійної діяльності юриста та вимоги до його особистості.
37. Соціальне призначення професії юриста.
38. Поняття та основні риси професії юриста.
39. Соціальна роль і призначення юриста.
40. Місце професії юриста в правовій системі.
41. Робота юридичних клінік в Україні.
42. Етичне регулювання професійної діяльності юриста.
43. Основні правила етикетної поведінки в професійній діяльності юриста.
44. Особливості окремих видів юридичної практичної діяльності.
45. Сфери професійної юридичної діяльності.
46. Сучасні тенденції до розширення сфер юридичної професійної діяльності.
47. Правове мислення і формування правової культури.
48. Основи персонального менеджменту юриста.
48. Етапи професійного зростання юриста.
49. Система первинної юридичної освіти в Україні.
50. Основні види професійної перепідготовки і оновлення знань юристів.

8. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Усне опитування (8 семінарських занять) – 5 балів

Контрольна робота (одна) – 20 балів

Залік – 40 балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік ова робо та	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольн а робота, передбачен а навчальни м планом	Разом		
Т 1-10	Т 11-16	1			

25	15	20	60	40	100
----	----	----	----	----	-----

T1, T2 ... – теми розділів.

Заочна форма навчання

Усне опитування (2 семінарських заняття) – 10 балів*2=20 балів

Контрольна робота – 40 балів

Залікова робота – 40 балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залікова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
T 7	T 16	1			
10	10	40	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінки знань з дисципліни на залік

Заліковий білет складається з 40 тестових запитань. Кожне запитання має 4 варіанти відповіді, одна з яких є правильною. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Базова література

Нормативно-правові акти:

1. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року: Резолюція Економічної та Соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року № 2006/23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67.
2. Європейські інструкції з питань етики та поведінки прокурорів, прийняті на конференції Генеральних прокурорів Європи 24–26 січня 2005 року. URL: <http://mir.zavantag.com/pravo/387069/index.html?page=8>.
3. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Офіційний вісник України 2008 р. № 93. С. 89. Ст. 3103.
4. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 1 жовтня 1988 р. Бюлетень законодавства і юридичної практики України: Адвокатура в Україні. 2000. № 1.
5. Кодекс професійної етики приватних виконавців, Затверджений Рішенням Першого З'їзду приватних виконавців України № 1 від 14 листопада 2017 року.
6. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: Кодекс від 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17>.
7. Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти «Загальноєвропейський простір вищої освіти - досягнення цілей», м. Берген, 19-20 травня 2005 року. Збірник поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики. 2005. № 25.
8. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
9. Положення про Міністерство внутрішніх справ: Постанова Кабінету Міністрів України № 878 від 28 жовтня 2015 року. Офіційний вісник України. 2015. № 89. С. 43. Ст. 2972.
10. Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 570 від 06.07.2017 року. Офіційний вісник України. 2017. № 72. С. 65. Ст. 2212.
11. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09 червня 2017 року зі змінами затвердженими З'їздом адвокатів України 2019 року 15 лютого 2019 року. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15-pravila-2019_5cb72d3191e0e.pdf.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. ст. 282.
13. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 24. Ст.212.
14. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. С. 2716, Ст. 2004.
15. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 7-8. Ст. 50.
16. Про День юриста: Указ Президента України від 16 вересня 1997 року № 1022/97. Урядовий кур'єр. 1997.
17. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 6. ст. 55.
18. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.
19. Про Державну митну службу України: Указ Президента України від 29.11.1996 № 1145/96. Урядовий кур'єр. 1996. №228.
20. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.

21. Про дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 р. № 2337-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 29. Ст. 233.
22. Про Європейський кодекс поліцейської етики: Рекомендація Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи : ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів. 50 с. URL: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>
23. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 року. № 3782-XII. Відомості Верховної Ради. 1994. № 11. Ст.51.
24. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ, Правила від 05.08.2016 № 158. Офіційний вісник України. 2016. № 74. С. 51. Ст. 2493.
25. Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040. Офіційний вісник України. 2008. № 93. С. 13. Ст. 3068.
26. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України; Умови від 30.12.2015 № 1187. Офіційний вісник України. 2016. №7. С. 23. Ст. 345.
27. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 226. Офіційний вісник України. 2015. № 38. С. 194. Ст. 1147.
28. Про затвердження Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців: наказ Міністерства юстиції України від 27.11.2017 № 3791/5. Офіційний вісник України. 2017. № 94. С. 178. Ст. 2877.
29. Про затвердження Положення про Кваліфікаційну комісію приватних виконавців: наказ Мін'юсту України від 27.11.2017 № 3792/5. Офіційний вісник України. 2017. № 94. С. 182. Ст. 2878.
30. Про затвердження Положення про міжрегіональні управління Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України; Положення від 23.06.2011 № 1707/5. Офіційний вісник України. 2011. № 49. С. 9. Ст. 1984.
31. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 02.07.2014 № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. С. 88. Ст. 1455.
32. Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти: Наказ МОН України від 15 липня 1996 р . №245. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1996. №22. С.3.
33. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 06.03.2019 № 227. Офіційний вісник України 2019. № 26. С. 10. Ст. 900.
34. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України; Порядок від 22.02.2012 № 296/5. Офіційний вісник України. 2012. № 17. С.66. Ст. 632.
35. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік від 23.03.2016 № 261. Офіційний вісник України. 2016. № 29. С. 13. Ст. 1164.
36. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік від 24.07.2013 № 567. Офіційний вісник України. 2013. № 64. С. 77. Ст. 2328.

37. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. Офіційний вісник України. 2016. № 28. Ст. 1116.
38. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246. Офіційний вісник України. 2016. № 28. Ст. 1116.
39. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: Наказ, Правила від 09.11.2016 № 1179. Офіційний вісник України. 2017. № 2. С. 522. Ст. 55.
40. Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства юстиції України та його територіальних органів: Наказ Міністерства юстиції України; Правила від 21.09.2017 № 2952/5. Офіційний вісник України. 2017. № 76. С. 163. Ст. 2357.
41. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України: Наказ Міністерства юстиції України; Правила від 04.10.2013 № 2104/5. Офіційний вісник України. 2013. №82. С. 580. Ст. 3070.
42. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: Наказ МОН України від 03 серпня 2006 р. № 592. Офіційний вісник України. 2006. № 32. Ст. 2365.
43. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35. Ст.376.
44. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 3. Ст.25.
45. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
46. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001 року № 992/2001. Офіційний вісник України. 2001. № 43. Ст. 1921.
47. Про незалежність судової влади: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 № 8. Вісник господарського судочинства. 2007. № 4. С. 6.
48. Про нотаріат: Закон України від від 02.09.1993 № 3425-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993, № 39, ст.383.
49. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. ст. 303.
50. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ МОН України, Вимоги від 23.09.2019 № 1220. Офіційний вісник України. 2019. № 81. С. 65. Ст. 2780.
51. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 29. ст.535.
52. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38-39. Ст. 380.
53. Про порядок складення присяги судді особою, вперше призначеним на посаду: Указ Президента України від 06.04.2011 № 380/2011. Офіційний вісник України. 2011. №28. С.30. Ст. 1158.
54. Про прокуратуру: Закон України від Закон України від 14.10.2014 № 1697 –VII. Відомості Верховної Ради України. 2015, № 2-3, ст.12.
55. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. ст. 382.
56. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3 ст. 17.
57. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3 ст. 17.
58. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232.

59. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 31. ст.545.
60. Про утворення міжрегіональних територіальних органів Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України; Перелік від 16.10.2019 № 3173/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v3173323-19>
61. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державних виконавців територіальних органів державної виконавчої служби: наказ Міністерства юстиції України від 07.11.2016 № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1444-16/para4#n4>
62. Спеціальні вимоги до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби: наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1444-16/para4#n4>
63. Стандарти професійної відповідальності та викладення основних обов'язків і прав прокурорів, прийняті Міжнародною асоціацією прокурорів 23.04.1999 р. URL: [https://www.iap-association.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-\(1\)/Ukrainian.pdf.aspx](https://www.iap-association.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-(1)/Ukrainian.pdf.aspx)
64. Статут Асоціації приватних виконавців, Затверджений Рішенням Першого З'їзду приватних виконавців України № 1 від 14.11.2017 р. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82-%D0%90%D0%9F%D0%92%D0%A3.pdf>
65. Щодо Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації: Наказ МОН України від 1 червня 2006 р. № 422. Офіційний вісник України. 2006. № 46. Ст. 3095.

Підручники, навчальні посібники

1. Андрейцев В.І., Андрейцев В.В. Правнича освіта в Україні: проблеми теорії та практики. Навчально-практичний посібник. Київ, 2000. 314 с.
2. Бандурка О.М. Професійна етика працівників органів внутрішніх справ: Підручник. Харків: Вид-во НУВС, 2001. 220 с.
3. Богатирьов І.Г. Юридична деонтологія / І. Г. Богатирьов, П. В. Макушев, В. М. Торяник. Харків: Харків юрид., 2009. 212 с.
4. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. Київ: ВВП «КОМПАС», 1997. 64 с.
5. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія: Короткий курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 48 с.
6. Ведерніков Ю.А., Кульбач С.О., Кучук А.М. Юридична деонтологія: навч посіб. для студ. вищих навч. закл. Дніпропетровськ, 2011. 205 с.
7. Вища освіта в Україні: Навч. посібник / МОНУ; За ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. Київ: Знання, 2005. 327 с.
8. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / МОНУ; За ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
9. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія: навчальний посібник В.Д. Гапотій, О.Г. Мінкова. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.
10. Гребеньков Г.В. Фіюлевський Д.П. Юридична етика: Навч. пос. / Г.В. Гребеньков, Д.П. Фіюлевський. Київ, 2007. 211 с.
11. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посібник. Київ: Знання, 2010. 655 с.
12. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посібн. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 495 с.
13. Кацавець Р. С. Мова у професії юриста. Підручник. [для студ. вищ.навч.закл.]. Київ: 2010. 304 с.

14. Кацавець Р. С. Професійна етика юристів. Навч. посібник. Київ: Алерта, 2017. 148 с.
15. Кацавець Р.С. Юридична деонтологія. Навчальний посіб. Київ: Алерта, 2016. 126 с.
16. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1996. 304 с.
17. Молдован А.В. Юридична деонтологія. Вступ до спеціальності: навч. посібн. Київ: Алерта. 2015. 222 с.
18. Молдован А.В., Богдан Л.С. Юридична деонтологія. Навч. посібник. Київ: Алерта, 2014. 222 с.
19. Молдован В.В., Молдован А.В. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. Київ, 2010. 128 с.
20. Пендюра М.М., Дручек О.В. Юридична деонтологія : навч. посіб. Ч. 2 / М.М. Пендюра, О.В. Дручек. Київ: НАВС, 2014. 156 с.
21. Петришин О. В., Зінченко О. В. Юридична деонтологія : посіб. для підгот. до заліків та іспитів. Харків : Право, 2018. 84 с.
22. Сливка С.С. Юридична деонтологія. Правнична етика. Професійна культура. 3-є видання. К.: Атіка, 2012. 296 с.
23. Юридична деонтологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Є. Шевченко та ін. Донецьк: Юго-Восток, 2013. 338 с.
24. Юридична деонтологія: підручник / С.П. Погребняк, О. О. Уваров, Г.О.Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 248 с. 45.
25. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 336 с.

Допоміжна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Бабіч, К. Р. Правовий статус Громадської ради доброчесності : завдання, основні засади діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Право: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 32. С. 79-84.
3. Билиця І.О. Дотримання прокурорами етичних правил поведінки як передумова підвищення рівня довіри громадян до органів прокуратури. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 16–17 травня 2013 р.). Т. 2 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2013. С. 245–247.
4. Билиця І.О. Етика прокурора як різновид професійної етики юриста. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права: матеріали Міжнар. наук. конфер. (м. Одеса, 18 30 листопада 2012 р.) Т. 2 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін ; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2012. С. 156–158.
5. Билиця І.О. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на виникнення професійної деформації у працівників прокуратури. Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 27–28 червня 2014 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2014. С. 9–11.
6. Билиця І.О. Причини та умови виникнення професійної деформації працівників прокуратури. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої ювілею академіка С.В. Ківалова (м. Одеса, 16–17 травня 2014 р.) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. В.М. Дрьомін. Одеса: Юрид. л-ра, 2014. С. 215–217.
7. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. Київ: «Юстініан», 2006. 272 с.

8. Біленчук П.Д., Сливка С.С. Правова деонтологія. Київ: Атіка, 1999. 320 с.
9. Бортник С. М. Особливості трудово-правового статусу працівників поліції. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. Вип. 2. Ч. 3. С. 39-43.
10. Брус І. Виховний вплив прокурора в системі кримінальної юстиції. Вісник Національної академії прокуратури України 2017. № 2(48). С. 114 – 119.
11. Василевська Т. Е. Етика державних службовців і запобігання конфлікту інтересів: навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 76 с.
12. Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації: У 2 кн. / Укладачі М.І. Панов, Ю.П. Битяк та ін.; За ред. проф. М.І. Панова. Харків: Право, 2006. 688 с.
13. Власенко Д. В. Сучасні проблеми реформування Національної поліції України. Приватне та публічне право. 2017. № 3. С. 148–152.
14. Войтюк М.В., Голобородько Д. В. Роль органів Національної поліції при забезпеченні публічної безпеки та порядку. Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 листоп. 2017 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 306 с. С. 247 – 250.
15. Гесня Б.О. Аксиологічний підхід як основа деонтологічних досліджень. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 6-1. Том 1. С. 9 – 11.
16. Гіда Є.О. Становлення поліцейської деонтології як науки. Право і суспільство. 2010. № 2. С. 15-20.
17. Глуховець В. А. Вплив світових стандартів на сучасний статус поліцейського в Україні. Право і суспільство. 2016. №2. С.114 – 120.
18. Горбань Н. Принцип професійної компетентності та морально-етичних стандартів діяльності нотаріуса. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Юридичні науки. 2011. №89. С. 87 – 92.
19. Грубінко А. Формування історико-правових компетенцій у майбутнього правника. Юридичний журнал. 2009. № 11. С. 123-127.
20. Грубінко В.В., Грубінко А.В. Стратегії модернізації організації та змісту вищої освіти в контексті реалізації Болонських принципів. Вища освіта України. Додаток 3, том III (10) 2008 р. Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. Київ: Гнозис, 2008. С. 91-101.
21. Гусарев С.Д., Карпов О.М. Юридична деонтологія: Навч. посіб. Київ, 1998. 156 с.
22. Естетика: Підручник / заг. ред Левчук Л.Т., Кучерюк Д.Ю., Панченко В.І. Київ: Вища школа, 1997. 399 с.
23. Жалій Т.В. Правовий статус поліції в системі правоохоронних органів України та США в контексті вивчення теми у ВНЗ України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Випуск 35. Частина II. Том 2. С. 120 – 123.
24. Желіховська Ю. В. Історико-правові аспекти становлення, розвитку та модернізації нотаріату України. Мала енциклопедія нотаріуса. 2017. №1(91). С. 165-173.
25. Загороднюк С.В. Професіографічне дослідження професійної діяльності державних службовців. Державне будівництво. 2018. № 2. URL: http://kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2018-2/doc/3/3_5.pdf
26. Кагановська Т.Є. Нові правові стандарти юридичної освіти в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «ПРАВО». Випуск 25, 2018. С. 6-8.
27. Калганова О.А., Гапоненко Л.В. Моральна культура юриста як складова юридичної професії. Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики. 2013. № 1. С. 3-7.
28. Кацавець Р. С. Культура мови у професійному спілкуванні юристів. Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2007. 143 с.

29. Кацавець Р.С. Риторична культура юристів. *Dictum factum*. № 2. 2018. С.65-71.
30. Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування: Прийняті VIII Конгресом ООН з попередження злочинності та поведження з правопорушниками, Гавана, Куба, 27 серп. – 7 вересн. 1990 р. Правові основи прокурорської діяльності в Україні: науково-практичний посібник / А. В. Лапкін. Харків: Право, 2013. С. 48–54.
31. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. О. Ф. Кобзар. Харків; Дніпропетровськ: Панов, 2015. 316 с.
32. Коваль О.Я. Поняття та принципи правничої деонтології як філософсько-правової науки. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2013. Вип. 1. С. 15-22.
33. Когут О. В. Проблемні питання Закону України «Про Національну поліцію». *Університетські наукові записки*. 2017. № 63. С. 244–258.
34. Косюта М.В. Прокуратура України: Навч. пос. Одеса: Юрид. літ., 2003. 312 с.
35. Кощинець В.В. Етико-психологічна підготовка кандидатів на посаду прокурора, як суб'єкта юрисдикційного процесу. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процес: матеріали III Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 04 грудня 2014 року). Івано- Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2014. С. 83-86.
36. Кравчук В. М. Громадськість у функціонуванні судової влади. *Юридична наука та практика: виклики сучасності: збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція»*, м. Київ, 17 вересня 2015 року. Тези наукових доповідей. Київ, 2015. С. 34-41.
37. Кравчук В. М., Каблак П. І. Значення громадянського суспільства та демократії у становленні взаємодії судової влади і громадськості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. Випуск 2. Том 3. 2015. С. 161 – 166.
38. Кузьмічов В. С. Слідча діяльність: характеристика та напрями удосконалення : монографія / В. С. Кузьмічов, Ю. М. Черноус. Київ: ЗАТ «Ніч лава», 2005. 447 с.
39. Курко М. Н. Поліція України (національна поліція): історіографія створення, стан законодавчого і ресурсного забезпечення та перспективи розвитку./ М. Н. Курко, П. Д. Біленчук, А. А. Ярмолук. *Право.ua*. 2015. № 1. С. 21-28.
40. Лавренко Б. В. Щодо питання дисциплінарної відповідальності працівників органів прокуратури. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2016. № 22. С. 79 – 82.
41. Лепеха А.В. Вектори реформування Державної фіскальної служби України: функціональний аспект. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2016. № 2 (15). С. 109 – 113.
42. Лисаченко Є. І. Міжнародні стандарти підтримання прокурором публічного обвинувачення в суді. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 1. С. 162-169.
43. Ліщук-Торчинська Т., Кузьмук О. Постать ідеального депутата Верховної Ради України як об'єкт аналізу й предмет обговорення. *Соціологічні студії*. 2019. № 2(15). С. 74–81.
44. Лозовой В. О. Професійна етика юриста / В. О. Лозовой, О.В. Петришин. Харків.: Право, 2004. 176 с.
45. Лясковець О.В. Окремі напрями формування морально-правової культури юриста. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 3-2. Том 1*. 2015. С. 88-91.
46. Макушев П. В. Щодо створення державної концепції в сфері реформування державної виконавчої служби. *Міжнародне та національне законодавство: способи удосконалення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 1–2 квітня 2017 року)*. Дніпро: Дніпропетровський гуманітарний університет, 2017. С. 97–99.

47. Малець, О. О. Формування особистості при викладанні правових дисциплін на сучасному етапі. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». Мукачево : Карпатська вежа, 2014. №2(2). С.74-77
48. Мердова О.М., Цуркан О.П. Поняття та сутність професійного навчання поліцейських. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 1 (62). С. 133 – 139.
49. Мінченко С. Правова культура як чинник забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності. Право України. 2012. № 1-2. С. 321-329.
50. Молдован А.В, Добкіна К.Р., Ключова Є.М. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2016. 224 с.
51. Мурзіна О.А. Формування ціннісних орієнтацій в системі вищої освіти. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 1 (98). С. 67-72.
52. Національна поліція України: проблеми становлення та перспективи розвитку: зб. матеріалів наук.-практ. конф. курсантів та студентів (м. Харків, 10 грудня 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. 192 с.
53. Новіков В.В., Чистоклетов Л.Г., Зрибнєв М.А., Алембець М.М. Застосування вогнепальної зброї працівниками міліції: Навч.-практ. Посібник / В.В. Новіков, Л.Г. Чистоклетов, М.А. Зрибнєв, М.М. Алембець. Львів, 1998. 165 с.
54. Нотаріуси ЄС обговорили актуальні загрози для професії. Нотаріат України. 2017. № 1-2 (25). URL: http://npu.in.ua/uploads/files/user_2147483647/Docs/journal/NU-23-05-17-WEB.pdf
55. Олійник Н.Ю. Теоретичні основи прийняття організаційно-управлінських рішень в контексті етики. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2017. Випуск 12. Т.2. С. 56 – 63.
56. Олійник О. Д. Мулявка Д. Г. Правовий статус фіскальних органів України та держав-членів Європейського Союзу: монографія. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2016. 166 с.
57. Организация професійної діяльності юриста: теорія і практика: Пер. з 2-го англ. вид. / Ф. Бойл, Д. Капс, Ф. Плауден, К. Сендфорд; Наук. ред. пер. В.І. Андрейцев. Київ: Знання, 2006. 478 с.
58. Орзіх М. Правова культура в системі сучасного конституціоналізму. Право та культура: теорія і практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ 15-16 травня 1997 р. / За ред. Ю. Шемчушенка, В. Кампо, М. Поплавського. Київ: Леся, 1997 С. 190-192.
59. Охріменко І. Оцінка ефективності діяльності органів і підрозділів 105 Національної поліції України: погляд на проблему. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 11. С. 139-144.
60. Парламентська етика в Україні. Реалії, потреби, перспективи. За матеріалами дослідження Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння та Інституту соціальних технологій «Соціополіс» / за заг. ред. Ірини Суислової, Філіпа Флурі, Валентина Бадріака. 2017 рік. Женева – Київ. URL: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Parliamentary-Ethics-Ukraine_UKR.pdf
61. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамушенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища школа, 1997. 349 с.
62. Плуталова О. Г. Якість професійної освіти кадрів органів прокуратури як мета державного управління в цій сфері. Публічне управління та митне адміністрування. 2019. № 1 (20). С. 167 – 174.
63. Погорелова Т.Ф. Службовий етикет як механізм виховання морально-етичних якостей майбутніх прокурорів. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2013. № 5. С. 201-208.

64. Практикум з юридичної клінічної діяльності : навч. посібник : 2-е вид., доп. і перероб. / Л. Р. Наливайко, Е. В. Звягіна, Ю. М. Тарасенко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 228 с.
65. Прокоф'єв М.М. Довіра громадян до національної поліції як юридичної категорії. Порівняльно-аналітичне право. 2019. №2. С. 160-164.
66. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
67. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика: монографія / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Суми, 2015. 324 с.
68. Психологія слідчої діяльності: навчальний посібник (для студ. вищ. навч. закл.) / В.Г. Андросюк, О.М. Корнєв, О.І. Кудерміна та ін. Київ: Правова єдність, 2009. 200 с.
69. Рижук Ю.М. Теоретичні питання функціонування інституту поліцейського омбудсмена в Україні. Матеріали круглого столу «Права людини і поліція у сучасному світі», присвячений пам'яті С.Л. Лисенкова / Редкол.: А.М. Завальний, Н.В. Лазнюк, М.М. Пендюра, Д.О. Тихомиров. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 286 с. С. 234 – 237.
70. Савранчук С.Л. Права та обов'язки спеціалізованої антикорупційної прокуратури України: адміністративно-правовий аспект. Науковий вісник публічного та приватного права. 2017. Випуск 5. Том 2. С. 150 – 153.
71. Сайко Л.Ю., Ляшенко В.В. Правові аспекти запровадження інституту правових виконавців в Україні. Молодий вчений. 2015. № 5. Ч. 3 С. 75–77.
72. Самілік Л.О., Розмаїта В.В. Впровадження інституту приватного виконавця в Україні: позитивні та негативні аспекти. Право і суспільство. 2017. № 2. Ч. 2. С. 72–77.
73. Семененко Б. В. Трудова дисципліна в органах прокуратури: науково-теоретичний аспект. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2017. №2 (16).
74. Серединська А.В. Інститут приватних виконавців в Україні: перспективи розвитку. Інноваційний ресурс соціально-економічного розвитку України: зб. доп. 84-ї наук. конф. студ. КНЕУ. 24 квітня — 23 травня 2017 р. / відп. за вип. О.А. Петухова. Київ: КНЕУ, 2017. 1032 с. С. 804 – 807.
75. Силантьєв Д., Іншин М. Вища освіта в умовах сьогодення: проблеми та перспективи. Голос України. 2 жовтня 2018. URL: <http://www.golos.com.ua/article/308165>
76. Сливка С. С. Юридична деонтологія : підруч. / Львів. держ. ун-т внутр. справ. - 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ: Атіка, 2008. 296 с
77. Сливка С., Чернобай О. Буденна та екзистенціальна методологія юридичної деонтології. Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2018. Nr. 3-2 (31). С. 26-29.
78. Сливка С.С. Професійна культура юриста (теоретико-методологічний аспект). Львів: Світ, 2000. 336 с.
79. Сливка С.С. Самозахист населення: Моральний аспект. Львів: Каменяр, 1996 144 с.
80. Сливка С.С., Чернобай О. Л. Трансцендентальна методологія юридичної деонтології. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018. № 32. С. 4 – 6.
81. Солонар А. В. Принципи діяльності поліції в Україні та за кордоном. Правові горизонти. 2017. Вип. 4 (17). С. 62–67.
82. Солонар А.В. До питання запровадження інституту приватних виконавців в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2016. №1. С. 65-68.
83. Солонар А.В., Якименко А.Ю. Історія становлення і розвитку інституту поліцейського. Правові горизонти. 2017. С. 23 – 28.
84. Спектор О. М., Негода В. О. Шляхи реформування нотаріальної діяльності в Україні в контексті міжнародних стандартів та зарубіжного досвіду. Сучасні питання економіки і права. 2014. Вип. 1. С. 108-112.

85. Стан юридичної освіти в Україні. Аналітичне дослідження за результатами освітніх вимірювань. К.: Ваіге, 2018. 168 с.
86. Субота С. Довіра населення як критерій оцінювання ефективності діяльності Національної поліції України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2018. № 31. С. 59-62.
87. Сухонос В.В. Правовий статус прокурора в системі органів державної влади України. Правові горизонти. 2018. Вип. 10 (23). –С. 85-91.
88. Сущенко В. М. Деонтологічний кодекс правничої діяльності в Україні: проблеми й перспективи створення. Наукові записки НаУКМА. Київ: ВД «Академія», 1999. Т. 8: Філософія і право. С. 21-25.
89. Сущенко В. М. Європейські та міжнародні стандарти правничої професії в контексті функціонування правової системи України. Наукові Записки НаУКМА. Юридичні науки. 2016. Том 181. С. 22-25.
90. Сущенко В. М. Модель професійної культури правника: критерії та підходи. Наукові записки НаУКМА. Київ: ВД «Академія», 2009. Т. 90: Юридичні науки. С. 29-33.
91. Сущенко В. М. Правосвідомість правника у контексті доктрини верховенства права. Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна: зб. наук. статей / гол. ред. Андрій Мелешевич. Київ: Дух і Літера, 2013. С. 364–377.
92. Сущенко В. М. Професійна відповідальність правника: навч. посіб. для студ. вищих юрид. навч. закладів. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 236 с.
93. Сущенко В. М. Стан і проблеми реформування юридичної освіти в Україні: виклики ХХІ століття. Міжнародний науковий вісник: зб. наук. статей за матеріалами ХХVІІ Міжнар. наук.-практ. конф., Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 року. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8 (27). С. 195–202.
94. Тодорошко Т.А., Палєєва Ю.С. Новели законодавства щодо вимог до приватних виконавців. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. №2. Т. 1. С. 138-140.
95. Токарська А. Культура ділового мовлення юристів: стан і проблеми / А. Токарська. Право України. 1999. № 11. С. 58–61.
96. Токарська А.С., Кочан І.М. Культура фахового мовлення правника: навч. посіб. Львів: Світ, 2013. 312 с.
97. Тофтул М. Г. Юридична етика. Сучасний словник з етики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416 с.
98. Тукало А.В. Правова культура депутатського корпусу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1995. 25 с.
99. Уваров В. Г. Окремі аспекти функціонування генеральної інспекції Генеральної прокуратури України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 61 – 66.
100. Улунова, Г. Психологічна культура державних службовців як інваріант професійної культури. Світогляд – Філософія – Релігія: зб. наук. праць. Суми: УАБС НБУ, 2012. Вип. 3. С. 297–306.
101. Устименко О.С. Загальна характеристика стандартів професійної поведінки працівників поліції в Англії та Уельсі. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини: матер. Всеукр. круглого столу (м.Харків, 20 квітня 2016 р.). Харків: ХНУВС, 2016. С. 145-148.
102. Фріс І. П. До поняття нотаріальної діяльності. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2013. Вип. 33. С. 44-51.
103. Цифра Г.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Для дистанційного навчання / За наук. ред.. Н.В. Климента. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Університет «Україна», 2009. 169 с.
104. Чижикова О. Сучасні підходи до навчання студентів-правознавців у закладах вищої освіти. Освітологічний дискурс. 2019. № 1-2 (24-25). С.161-175.

105. Чупринський Б. Правова культура як основний складник професійної культури юриста. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Розділ II. Вип. 27. 2013. С. 110- 114.
106. Шевченко Н. В. Етапи зародження нотаріату в Україні: історичний аспект. International Scientific and Practical Conference «Achievements and problems in the field of social sciences in the modern world». Baku. The Republic of Azerbaijan, December 14–15, 2018. Baku : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. P. 116–118.
107. Шевчук Р.М., Носенко О.В. Аксиотерапія вищої юридичної освіти в Україні. Філософські та методологічні проблеми права. № 1-2(15-16), 2018. С. 56-65.
108. Шкарупа В. К. Професійна діяльність юриста : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Шкарупа В. К., Цимбалюк А. В., Шолкова Т. Б. Ірпінь: Національний ун-т ДПС України, 2009. 172 с.
109. Шмоткін О.В. Юридична деонтологія. Київ: МНТУ, 1995. 320 с.
110. Юридична деонтологія і професійна етика та логіка для юристів: навчально-методичний практикум для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки «Правознавство» / А. В. Грубінко; В. М. Кравчук. Тернопіль, 2016. 109 с.
111. Юридична деонтологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Є. Шевченко та ін. Донецьк: Юго-Восток, 2013. 338 с.
112. Юридична деонтологія: підручник / С.П. Погребняк, О. О. Уваров, Г.О.Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2014. 248 с. 45.
113. Юридична деонтологія: Підручник / Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. та ін. / За ред. В.Д. Ткаченка. Харків: Одиссей, 2006. 256 с.
114. Юридична наука і освіта на Україні / Шемшученко Ю.С., Усенко І.Б., Бабій Б.М., Нагребельний В.П та ін. Київ: Наукова думка, 1992. 312 с.
115. Яворська Г.Х. Етична культура юриста у професійній діяльності. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: зб. наук. пр. 2017. № 4. С. 109-112.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>